

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 216 (22905)

2023-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ШЭКИОГЪУМ и 23-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

МАКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Мэкъу-мэщымрэ къуаджэхэмрэ яхэхъоныгъ

М. Гордышов

А. Лусев

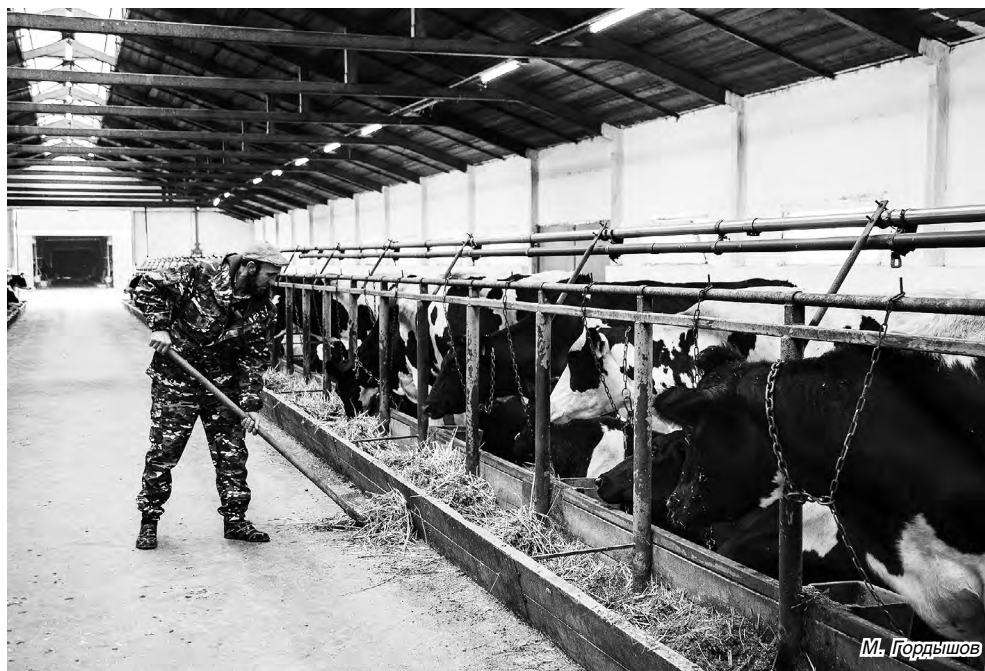
Мэкъумэщ-кыдэгъэкIыжыын комплексым ылъэныкIэ предпринимательствэм, джащ фэдэу къоджэ псэупIэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэным Iэпылэгъу зэрэфэхъуштхэм фэгъэхьыгъэ Урысые форумэу шэкIогъум и 21 — 22-м шылагъэм кыдыхэ-лътатгъэу Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Оксана Лут Адыгэ Республикэм къэкIогъагъ.

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат ащ IофшIэгъу зэлукIэгъу дырилагъ, Урысыем и Къыблэ имэкъумэщ-кыдэгъэкIыжыын лъэныкIэ Iоф шызышIэхэрэм зэхэсыгъо адишыгъ, мэкъумэщ хъызмэтшIапIэхэу республикэм итхэм ащыщхэм ялэгъагъ.

ЗэлукIэгъур

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ Оксана Лутрэ зэдырIэгъэ зэлукIэгъум хэлэжыагъэх УФ-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ чIыгулэжыным ихэхъоныгъэкIэ и Департамент ипашэ игуадзэу Виталий Платоновыр ыкIи АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Къуанэ Анзаур.

ЗэлукIэгъур кызылукIэхэу АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат Урысыем

М. Гордышов

мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ пэщэныгъэ дызезыхъэрэ Дмитрий Патрушевым ыпкIэ кыкIэу Оксана Лут кызырэкIуагъэм пае зэрэфэразэр кыыхигъэщыгъ. Ащ кызырIуагъэмкIэ, Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ республикэм ренэу ыналэ кытырегъэты. Ащ иIэпылэгъу хэлэу лъэныкIэ пстэумкIи бэ зэшIуахын альэкIыгъэр, республикэм иагропромышленнэ комплекс къэралыгъо Iэпылэгъоу кы-

ратырэм ишIуагъэкIэ хэхъоныгъэ ешIы, къуаджэхэм шылакIэу адэлъыр уахътэм нахъ диштэ хъугъэ ыкIи цыфхэмкIи а псэупIэхэр нахъ Iэрыфэгъу хъугъэх.

«РеспубликэмкIэ мэкъу-мэщым ихэхъоныгъэ стратегическэ мэхъанэшхо иIэу цыт. ШьолъырымкIэ пэрыт лъэныкIэхэм ар зыкIэ ащыщ, санкциехэм ялэхъан гъомылапхъэм ылъэныкIэ Iофхэм язытет зэщымыкIонымкIи мэхъанэшхо иI. Хэгъэгум и Президентэу

Владимир Путиным шьолъырхэм анаIэ зэратыригъадзэрэм тетэу чIыгулэжхэм яфэныкIоныгъэхэр ядгъэгъотынхэм ренэу тыналэ тетэгъэты, предпринимательхэр нахъыбэу мэкъу-мэщым хэщагъэ зэрэхъуштхэм тыдэлажэ. Урысыем иIэшхъэтетхэм яIэпылэгъу ишIуагъэкIэ бэ зэшIотхын тлэкIыгъэр», — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышхъэу нахъ игъэкIотыгъэу къащыуцугъ республикэм иагропромышленнэ комплекс игъэхъагъэхэм. ГушыIэм пае, мы илъэсым пыкIыгъэ мэзи 9-м кыкIоцI мэкъу-мэщым кыщыхъыжыгъэр проценти 101,9-м нэсыгъ. АщкIэ анахъэу зишIуагъэ къэкIуагъэхэр былымхунымрэ чыгхатэхэм язегъэушъомбъунрэ ары. Джащ фэдэу гъомылапхъэхэм якыдэгъэкIынкIи гъэхъэгъэшIухэр ашыгъэх: мэзи 9-м кыкIоцI сомэ миллиард 30 фэдиз зыпэлухъащт гъомылапхъэр цыфхэм алэклагъэхъагъ. Илъэсэу икIыгъэм иджырэ лъэхъан фэдэм елпытэгъэмэ, ар проценти 111-рэ хъугъэ.

Мэкъу-мэщым ылъэныкIэ гъэхъагъэхэр шыгъэнхэмкIэ зишIуагъэ къа-кIохэрэм ащыщыхъызмэтым изехъанкIэ амал зэфэшхъафэу агъэфедэхэрэр. НепэкIэ фермер хъызмэтшIапIэу республикэм итыр 1146-рэ мэхъу, унэе хъызмэтшIапIэхэр — 96190-рэ, мэкъумэщ организациехэр зэрэхъухэрэр 68-рэ. Мы аужырэ илъэси 5-м предпринимательствэ цыкIум ыкIи гурытым кIэу

(ИкIлэх я 2 — 3-рэ нэкIуб. арыт).

М. Гордышов

Къуаджэхэмрә яхэхъоныгъ

ар нахыб. «Агостартапым» игрантхэм сомэ миллион 95-рә фэдиз апэлуагъахъагъ. Блэкыгъэ илэссым нахы процент 30-кӀ ар нахыб. ЛофшӀӀӀныр езыгъэ-жыгъэкӀӀ фермер 42-мӀ грантхэр къаратыгъэх. Унэгъо фермэхэм сомэ миллион 121,1-рә хурэ грант лӀпылӀгъу къафы-хагъэкӀыгъ. 2022-рә илэссым къафыхагъэкӀыгъагъэм нахы фӀдӀ 3,7-кӀ ар нахыб.

Республикэм ихӀбзӀ лӀшхъэ-тетхэм мыгъэ рахъухагъ унэгъо фермэху цӀ къэзыхыжхэрэм нахъ зягъушомбгъугъэным пае грантхэр къаратыхъ зыхъукӀӀ фермерхэм мылькӀоу халъха-щтыр процент 20-м нӀгъэсыгъ-энӀу. Мы илэссым иапӀрӀ мӀзи 9 республикэм ихъызмӀтшӀ-плӀхэм былым пӀзӀхӀ мин 47,1-рә ащаӀыгъыгъ. ГъӀрӀкӀо джащ фӀдӀ илӀхъан егъӀпагъэм, проценти 3-кӀ ар нахыб. Джащ фӀдӀу былымӀлӀу, чӀтылӀу къахыжыгъэм процент 31,4-кӀ хӀхъуагъ, тонн мин 24,1-рә ар хъугъэ, цӀ тонн мин 98,3-рә къахыжыгъ.

Цыфхэм ящыӀакӀӀ зыкӀӀӀӀы

КъӀралыгъо программӀу «Къуаджэхэм хӀхъоныгъэ ягъ-шыгъӀӀӀныр» зыфилорӀм къыдӀ-хӀлытагъӀу ашӀыгъ псӀолӀӀэ зауӀӀ КъумпӀыл МуратрӀ Оксана ЛутрӀ зӀрагъӀӀӀӀӀу.

Ащ фӀдӀ социальнӀ псӀуалӀхӀхэм зыкӀӀ ащыц «Чебураш-ка» зыфилорӀ кӀӀӀӀӀӀыкӀы ыгъ-плӀӀу N 1-р. Ар псӀӀӀӀу ДжаджӀм щашыгъ. ТапӀкӀӀ 1907-рә илӀ-ссым агъӀпсыгъӀгъӀ псӀуалӀхӀм кӀӀӀӀӀӀыкӀы ыгъыплӀр чӀӀыгъ. КъӀралыгъо программӀм диштӀу илӀсӀу икӀыгъэм кӀӀӀӀӀӀыкӀы 240-рә зычӀӀӀӀт ыгъыплӀр ашӀыгъ. Ащ сомӀ миллион 243,2-рә пӀлухъагъ, ащ щыцӀу сомӀ миллион 218,7-р федеральнӀ бюджетым къыхӀӀыгъ. УФ-м мӀкӀу-мӀщымкӀӀ и Министерст-вӀ ыцӀӀӀӀ Оксана Лут шлухъаф-тынӀу чебурашкӀр къаритыгъ,

ар кӀӀӀӀӀыкӀы ыгъыплӀм ита-мыгъӀу щыт. Мыщ илӀсӀу зӀфӀ-шъхъафхэм ашӀыгъ джӀгольабӀ чӀӀӀ.

ЗагъӀпсӀфынымкӀӀ, гъӀсӀны-гъэм епхыгъӀ лофтхъӀбзӀ зӀфӀ-шъхъафхэр щызӀшӀохыгъӀхэм-кӀӀ унакӀӀм ящыкӀагъӀхэр зӀкӀӀ чӀӀыгъ. ОрӀд къызӀцӀошт, физ-культурӀ зыщашыцт залхэр, логопед кабинетхэр ыкӀи нӀ-мыкӀхэр ащ хӀтых.

ПсӀӀӀӀу ДжаджӀм зыцӀӀӀхэм Н. Р. НӀгъоим ыцӀӀӀӀ щыт Гуп-чӀу культурӀм епхыгъӀ лофтхъ-бзӀхэр зыщызӀшӀуахыхӀрӀм КъумпӀыл МуратрӀ Оксана ЛутрӀ цылагъӀх. УнӀр игъӀкӀоты-гъӀу агъӀцӀӀӀжыгъ, инженер коммуникациехэр зӀблахъугъӀх. НӀбгырӀ 245-рә зычӀӀӀӀрӀ акт-овӀ залыр агъӀкӀӀжыгъ, къы-зщышӀохӀрӀ, шлушӀӀхэр зыща-лыгъхӀрӀ ыкӀи кружок зӀфӀшъ-хъафхэр зыщызӀхӀхӀрӀ унӀхэр дахӀу зӀтырагъӀпсыхъагъӀх. АР-м и ЛышхъӀ пшӀӀӀрылӀ зӀрафишыгъэм тетӀу ГупчӀм къыпӀӀуль чыплӀрӀ зӀтырагъӀ-псыхъагъ, чыгъхэр, къыгъагъӀхэр щагъӀтӀысхъагъӀх. Мы ГупчӀм хӀхъӀ зы театрӀ, ансамблӀхэр ыкӀи клуб зӀфӀшъхъафхэр.

ИлӀсӀу икӀыгъэм къуаджӀхэм язӀтегъӀпсыхъан къыдӀзылы-тӀрӀ программӀм диштӀу Кош-хъӀблӀ районымкӀӀ псӀӀӀӀу МайскӀм культурӀм и УнӀ къы-щызӀшӀуахыгъ. КъумпӀыл МуратрӀ Оксана ЛутрӀ ащ зыцӀӀӀхэм цыфхэм гушылӀгъу афӀхъугъӀх.

А. Гусев

КъоджӀдӀсхэм яфӀныкӀоны-гъӀхэм аналӀ зӀратырагъӀтырӀм ыкӀи культурӀм и УнакӀӀ зӀра-фарагъӀшыгъэм апае къызӀ-рафӀразӀхэр псӀӀӀӀм щыцхэм къаӀуагъ. 1984-рә илӀссым культурӀм и УнӀ агъӀпсыгъагъ, аужырӀ пӀхъаным зӀхӀтӀӀкӀо-ным ар нӀсыгъагъ. Джы унакӀӀу квадрат метрӀ 1200-рә фӀдиз зыубытырӀм нӀбгырӀ 200 зы-чӀӀӀӀт акт-овӀ зал, тхылъеджа-плӀ хӀтых. ТехникӀм ыпӀӀныкӀо-кӀи амал зӀфӀшъхъафхэр илӀх. КошхъӀблӀ районым ипӀащӀу ХъамырзӀ Заур къызӀрыӀуагъэм-

кӀӀ, культурӀм и УнакӀӀ цыфхэр бӀу къычӀӀӀхӀх, ныбжӀ зӀфӀ-шъхъаф зӀлӀхэр ащ къӀӀӀх.

ПсӀӀӀӀм дӀсхэмкӀӀ лӀрыфӀ-гъу хъуным пае культурӀм и УнӀ къыгуашыхъагъ врач ам-булаториӀе.

АР-м псауныгъэм икӀӀӀу-мӀнӀкӀӀ иминистрӀу МӀрӀтыкӀо Рустем къызӀрыӀуагъэмкӀӀ, ащ поликлиникӀ фӀло-фашӀхэр ща-гъӀцӀӀӀх. ПсӀӀӀӀу МайскӀм имызакъоу, къыпӀгъунгъу псӀу-плӀхӀми адӀсхэм медицинӀ зӀ-пылӀгъу мыщ щараты.

«КъуаджӀхэм хӀхъоныгъэ ягъӀшыгъӀӀныр» зыфилорӀ про-граммӀм анахъ чанӀу хӀлажъ-хӀрӀм Адыгеир зыкӀӀ ащыц. ИлӀсӀи 4-м къыкӀоцӀ федераль-нӀ бюджетым сомӀ миллиард 4,5-рә къыхагъӀкӀи ащ пӀлуа-гъӀхъагъ. ПсӀӀӀӀи 168-рә агъӀ-псыгъ, нӀмыкӀ шӀӀӀырхӀм ялӀытыгъэм, ар бӀдӀд. Инфра-структурнӀ проектхэр зӀшӀуахы-гъӀ, социальнӀ мӀхъанӀ зӀлӀ псӀӀӀӀӀӀӀ агъӀцӀӀӀжыгъ, анахъу етлани культурӀм ыпӀӀ-ныкӀокӀӀ. ЗыдӀщыӀӀгъӀх чы-плӀхэм адӀт псӀуалӀхӀху къа-плӀыхъагъӀхэр зӀкӀӀ дӀгъоу ыкӀи уахътӀм диштӀу зӀтырагъӀпсы-

хъагъӀх. Мы программӀм биз-несри хӀлажъӀ — проектхэм апӀлухъагъэм ипроценти 10 фӀдиз къыхыгъӀкӀыгъ. Респуб-ликӀм имуниципальнӀ образо-ваниехэм ялӀыкӀохэм тафӀраз чыплӀхэм язӀтегъӀпсыхъанкӀӀ лофтхъӀбзӀ гъӀнӀфагъӀхэр зӀрӀзӀшӀуахыхӀрӀм ыкӀи рес-публикӀм ихӀхъоныгъэ ялахъ зӀрӀхашыхӀрӀм апае», — **къыхыгъӀӀыгъ Оксана Лут.**

Ащ къызӀрӀхыгъӀщыгъэмкӀӀ, илӀсӀу къыхъащтым програм-мӀм игъӀцӀӀӀӀн лӀагъӀкӀӀӀӀт, Адыгеим сомӀ миллион 800 фӀдиз къыфыхагъӀкӀынӀу ары зӀрӀгъӀхӀхӀрӀ.

«Цыфхэм зӀхъокӀыныгъӀхэр янӀрылӀӀгъу, зыщыпсӀурӀ чыплӀхэр нахъ зӀтегъӀпсыхъа-гъӀ шыгъӀхӀм ежхӀри чанӀу хӀлажъӀх. Арышъ, къуаджӀхэм ащыпсӀунхэмкӀӀ ыкӀи лоф аща-шӀӀнымкӀӀ гугъаплӀхэр зӀрӀ-щыӀӀхэр цыфхэм къагурылӀоным пае ящыкӀагъӀхэр зӀкӀӀ зӀряд-гъӀгъӀыцтым епхыгъӀ лофтхъ-ныр лӀыдгъӀӀӀт», — **къы-хыгъӀӀыгъ КъумпӀыл Мурат.**

ШӀугу къӀтӀгъӀкӀыжы: про-граммӀм игъӀцӀӀӀӀн зыкӀорӀ илӀсӀи 4-м къыкӀоцӀ бюджет зӀфӀшъхъафхэм сомӀ миллиар-ди 5,1-рә фӀдиз къахагъӀкӀыгъ. 2023-рә илӀссым къӀралыгъо программӀу «КъуаджӀхэм хӀ-хъоныгъэ ягъӀшыгъӀӀныр» зы-филорӀм игъӀцӀӀӀӀнӀкӀӀ сомӀ миллиард 1,232-рә къӀӀӀӀӀ зӀфӀшъхъафхэм къахагъӀкӀыцт. Мылькур псӀӀӀӀ 25-мӀ яшын, язӀтегъӀпсыхъан ыкӀи ягъӀ-цӀӀӀӀӀыкӀы ыгъыплӀ 2, спорт уни 2, культурӀм и УнӀ, гъӀсӀныгъэм фытегъӀпсыхъӀгъӀ ГупчӀ ашӀых. Ащ нӀмыкӀӀу псы, газрыкӀуа-плӀхэр ыкӀи гъогухэр ашӀых, агъӀцӀӀӀжыкӀы, джащ фӀдӀу цыфхэр зыщыпсӀурӀ унӀхэм язытет нахышлу шыгъӀнымкӀӀ лофтхъӀбзӀ гъӀнӀфагъӀхэр зӀ-шӀуахых.

АР-м и ЛышхъӀ ипресс-кӀулыкӀу къытыгъӀ къӀбархэмкӀӀ

А. Гусев

Журналист ИофшӀӀӀгъӀ 12 къагъӀӀӀӀӀуагъ

ЖурналистикӀм ыпӀӀны-кӀокӀӀ АдыгӀ РеспубликӀм и ЛышхъӀ ишлухъафтын афӀ-гъӀшӀошӀгъӀӀнымкӀӀ Комисси-ем зӀхӀсыгъоу илӀгъӀм АдыгӀ РеспубликӀм и ЛышхъӀрӀ АдыгӀ РеспубликӀм иминист-рӀхэм я КабинетрӀ я Адми-нистрациӀе ипӀащ игуадзӀу КъонӀ Заур тхъамӀтагъор цызӀрӀхъагъ.

2023-рә илӀссымкӀӀ журна-листикӀм ыпӀӀныкӀокӀӀ АдыгӀ РеспубликӀм и ЛышхъӀ ишлу-хъафтын зыфӀгъӀшӀошагъӀмӀ хъуцт творческӀ лофшӀагъӀхэр къӀгъӀӀӀӀӀӀӀгъӀхӀм илофыгъо мыщ щыхӀпӀпагъӀх.

ГъӀзетхӀмрӀ журналхӀмрӀ къащыхаутыгъӀхэмкӀӀ жур-налистикӀм ыпӀӀныкӀокӀӀ АдыгӀ РеспубликӀм и Лы-шхъӀ ишлухъафтын афӀгъӀ-шӀошагъӀмӀ хъунӀу мы къы-

кӀӀыкӀорӀ журналист Иоф-шӀӀӀгъӀ 8-р къагъӀӀӀӀӀуагъ:

— республикӀ гъӀзетӀу «Со-ветскӀ Адыгеим» иобозрева-телӀу Е. Ю. Нужная истатьяу «Патриотами не рождаются» зыфилоу гъӀзетӀу «СоветскӀ Адыгеим» къыщыхаутыгъӀр (N 196, 26.10.2023);

— республикӀ гъӀзетӀу «Со-ветскӀ Адыгеим» иобозрева-телӀу Г. В. Шевелева иочер-кхӀу «Герои нашего времени» зыфилохӀу гъӀзетӀу «СоветскӀ Адыгеим» къыщыхаутыгъӀхэр;

— республикӀ гъӀзетӀу «АдыгӀ макъэм» иобозрева-телӀу А. Э. ДелӀкъом иочеркӀу «Игорь Филин: «АдыгӀ унагъо сызӀрӀцаплӀгъӀм сырӀгушхо» зыфилоу гъӀзетӀу «АдыгӀ ма-къэм» къыщыхаутыгъӀр (N 193, 20.10.2023);

— республикӀ гъӀзетӀу «АдыгӀ макъэм» иобозрева-телӀу С. М. ИшӀынӀм истатьяхӀу

хӀушхъафыкӀыгъӀ дӀӀ операци-ем хӀлажъӀхӀрӀмрӀ ахӀм яуна-гъохэм арысхӀмрӀ лӀпылӀгъоу Адыгеим щарагъӀгъӀотырӀм афӀ-гъӀхыгъӀхӀу гъӀзетӀу «АдыгӀ макъэм» къыщыхаутыгъӀхэр;

— гъӀзетӀу «Майкопские новости» иредактор шхъӀӀӀ игуадзӀу В. В. КорниенкӀм иматериалӀу «Фестиваль пора-довал и снова удивил» зыфи-лоу гъӀзетӀу «Майкопские но-вости» къыщыхаутыгъӀр (N 105, 19.09.2023);

— гъӀзетӀу «Единство» ире-дактор шхъӀӀӀу С. А. ПхъӀчы-яшӀӀм иочеркӀу «Маятник на-дежды» зыфилоу гъӀзетӀу «ЕдинствӀм» къыщыхаутыгъӀр (N 95, 25.10.2023);

— гъӀзетӀу «Красное знамя» иредактор шхъӀӀӀу В. В. Вия-тик истатьяу «Памяти моего учителя и друга» зыфилоу гъӀ-зетӀу «Красное знамя» къыщы-хаутыгъӀр (N 12, 18.02.2023);

— КошхъӀблӀ районым икӀӀ-барпӀыгъӀӀс гупчӀ зыкӀ ипӀащ игуадзӀу А. Б. ЕмыкӀым иста-тияу «Счастье жить на родной земле» зыфилоу гъӀзетӀу «Ко-шехабские вести» къыщы-хаутыгъӀр (N 63, 29.07. 2023).

Теле-, радиокъӀтынхэмкӀӀ журналистикӀм ыпӀӀны-кӀокӀӀ АдыгӀ РеспубликӀм и ЛышхъӀ ишлухъафтын афӀгъӀшӀошагъӀмӀ хъунӀу мы къыкӀӀыкӀорӀ журна-лист ИофшӀӀӀгъӀ 4-р къагъӀ-лӀӀӀӀуагъ:

— КъӀралыгъо телерадиоком-паниеу «Адыгеим» тематическӀ къӀӀтынхэмкӀӀ икӀулыкӀу ипӀащӀу А. К. КъуижымырӀ тематическӀ къӀӀтынхэмкӀӀ икӀулыкӀу икӀӀ-тынхэр зезыщӀу Т. В. Беловам-рӀ зӀдагъӀхъызырыгъӀ телекӀӀ-тынхӀу «Героями не рождают-ся» зыфилохӀрӀр (къызагъӀлӀ-гъуагъӀхэр — 26. 10. 2023, 28.10.2023);

— КъӀралыгъо телерадиоком-паниеу «Адыгеим» иоператорӀу А. А. ЛӀхъусӀжыым ителекӀӀ-тынӀу «Мастер Замудин и ши-чепшин» зыфилоу (къызагъӀ-лӀӀӀӀуагъӀр 06.07.2023);

— КъӀралыгъо телерадиоком-паниеу «Адыгеим» тематическӀ къӀӀтынхэмкӀӀ икӀулыкӀу икӀӀ-тынхэр зезыщӀу С. С. НӀгъӀрӀ-къом ителекӀӀтынхӀу «ГъӀсӀны-гъӀмрӀ шӀӀныгъӀмрӀ» зыфило-хӀрӀр;

— МыекӀопӀ телевидением тематическӀ къӀӀтынхэмкӀӀ ыкӀи къӀбархэмкӀӀ иотдел икоррес-пондентӀу А. М. Алексаня ирепортажӀу «Развитие обра-зовательных центров «Точка роста» зыфилоу (къызагъӀлӀ-гъуагъӀр 03.02.2023).

Шлухъафтынхэр афӀзыгъӀ-шӀошӀӀр КомиссиӀм ипредло-жениехэр мы илӀссым тыгъӀга-зӀм и 1-м нахъ мыгъужоу АР-м и ЛышхъӀ лӀкӀагъӀхъащтых.

Льэпкь проектхэр

Льэмыджитлур ашыгъах

Льэпкь проектэу «Шынэгъончэ ыкIи шэпхэшлухэм адиштерэ автомобиль гогухэр» зыфилорэм кыдыхэлытагъэу льэмыджищ мы ильэсым Адыгеим щагъэцэкIэжы.

Зыр псыхъоу Джаджэ тельэу, станицэу Джаджэмрэ селоу Штурбинэмрэ зезыпхыхэрэ го-гум хахьэрэр ары. Ятлонэрэ льэмыджыр псыхъоу Чибий тель, поселкэу Инэм, Адыгэкалэ ыкIи кьуаджэу Бжэдыгъухаблэ зезыпхыхэрэ гоугоу Тэхьутэ-мыкбье районыр зэпызычирэм хэхьэ. Яцэнэрэри Джэджэ райо-

ным ильэмыджхэм ащыщ, псы-хъоу Фарзэ тель.

Подрядчикэу мыхэм Iоф ащызышлэрэ льэмыджышI хьызмэтшIапIэу «Ростовавто-мост» зыфилорэр ары, ильэс 55-рэ хьугъэу мыщ фэдэ Iоф-шIэнхэр ащ егъэцэкIэх. Льэ-мыджитлур ягъэцэкIэжы аухыгъ. Псыхъоу Джаджэм тельыр мет-

рэ 40,15-рэ мэхьу. Джи ащ фэдитлукIэ нахьыбэу хьылъэ ыIыгъын ылъэкIышт, чэщырэ кьэнэфынэу ашыгъ. Псыхъоу Чибий тель льэмыджэу агъэцэ-кIэжыгъэми ащ фэдишIэнхьа-гъэ хьугъэ, IофшIэнхэр мазэкIэ нахьыжэу ащ щаухыгъэх.

«Адыгеяавтодорым»

иотделэу автомобиль гогухэм яшын фэгъэзагъэм ипашэ кьызэрилуагъэмкIэ, псыхъоу Фарзэ тель льэмыджым игъэцэкIэжыни ильэсым ыкIэм нэс аухынэу щыт.

2023-рэ ильэсым Адыгеим ильэмыджэу агъэцэкIэжыштхэм апае сомэ миллион 425-рэ

льэпкь проектым кьыдэлъы-тэгъагъ.

КъэкIорэ ильэсми мы проек-тым ишлуагъэкIэ шьолпыр мэхьанэ зилэ льэмыджхэр джыри республикэм щагъэцэкIэжыштхэм агъэцэкIэжы.

Сурэтхэр: «Адыгеяавтодор»

ХэбзэIахьхэм къагъэзэжышI

Народнэ фронтим игъэцэкIэкло Комитет ипашэу Михаил Кузнецовым спортым пылхэм хэбзэIахьэу атырэм кьегъэгъэзэжыгъэным фэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм шыкIагъэу халъагъохэрэм УФ-м и Президент ащигъэгъозагъ. Мы фэло-фашIэм игъэпсын шапхьэу пылхэр нахь кьызэрыкло шыгъэн ыкIи ащ фэдэ амал зэрэщылэр цыфхэм нахь чанэу алыгъэлэсыгъэн фаеу Народнэ фронтим елытэ.

Мы законом кьызэрэщылэ-тагъэмкIэ, цыфым хэбзэIахьым кьыригъэгъэзэжыным пает, спорт организациеу зыдаклорэр хэушъафыкIыгъэ списокэм хэ-тын фае. УФ-м спортымкIэ и Министерствэ кьызэритыгъэмкIэ, шьолпыр пэпчэ шэклогум и 1-р кьэмысызэ, организациеу е унэе предпринимателэу ащ фэдэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэхэрэм яспискэхэр къафагъэхыгъэх. Тыгъэгъазэм и 1-м шомыкIэу ежхэм федеральнэ списокэр къагъэхъазырынышъ яинтернет нэклубго кьырагъэуцон фае.

Хэбзэгъэуцугъэм кьызэрэ-щилорэмкIэ, списокэм хэуцощтхэр физкультурэмрэ спортымрэ зилофшIэн шъхьалэу, ахэм япхыгъэ сэнэхьат зилэ цыфхэр зиштат хэтхэр ары.

Спискэм хагъэхьаштхэм ятын ипалъэ икIыгъ нахь мышIэми, кIэу кьызэлъахыгъэ спорт организациехэри хагъэхьанхэу, хэбзэIахьхэм кьызэрагъэгъэ-жышIым фэгъэхыгъэ законом кьыдэлъытагъэхэр учреждени-ехэм экIэми ащызбгырытIуп-щыгъэнэу Народнэ фронтим предложение кьыхьыгъ.

Владимир Путиным иеплыкIэ кьырилотыкIэзэ, организацие-хэмрэ цыфэу физкультурэм, спортым апылхэмрэ хэбзэ-

Iахьхэм къарагъэгъэгъэжы-амал щылэ зэрэхьугъэр алыгъэ-лэсыгъэным нахь чанэу Iоф дашIэнэу пшъэрыл кьышыгъ.

Шъугу къэдгъэкIыжыны, физ-культурэм е спортым пылхэм ащ пай атырэ хэбзэIахьхэм къарагъэгъэгъэжыны фитыныгъэ кьэзытырэ хэбзэгъэуцугъэм 2022-рэ ильэсым ищылэ мазэ

и 1-м кIуачIэ илэ хьугъэ. Ар зыгъэгъэдэмэ зышIоигъохэм кьэралыгъо фэло-фашIэхэм япортал тхылхэр щатынхэ алъэкIышт е хэбзэIахьхэмкIэ Федеральнэ кьулыкъум ичIыплэ ГъэлорышIапIэ екIуалэхэмэ хьушт.

АдыгеимкIэ организации 5 списокэм хэхьагъ. Ахэр:

физкультурэм ыкIи спортым зыщапылхэ Адыгэ республикэ комплексыр, спорт клубхэу «Спарта», «Ошутен» зыфило-хэрэр, республикэ стадионыр, спортым зыщыпылхэ ыкIи япсауныгъэ зыщызэтырагъэу-цожьырэ Гупчэу Адыгэкалэ дэтыр.

Республикэм испортсменхэм, общественнэ Iофым чанэу пылхэм, спортыр, физкультурэр шлу зылъэгъухэрэм Народнэ фронтыр кIэщакIо зыфэхьугъэхэм адырагъэштагъ.

— Мы льэныкьохэм афэгъэ-загъэу республикэм организаци-ябэ ит хьугъэ, район пэпчэ ащ фэдэ амал иI. Адыгеим сыдигбо-кли спортым льэшэу зэрэщыпыл-хэри тыгу кьэтэжьугъэгъэкIыж. ХэбзэIахьхэм якьегъэгъэгъэжыны нахь кьызэрыкло зыхьукIэ цы-фэу ипсауныгъэкIэ фэдэ кьэзы-

хьышт псэукIэ кьыхэзыхырэрэр нахьыбэ хьунэу, спортым пы-лэу республикэм ыцIэ шлукIэ зыгъэлъуштхэм япчъагъи хэхонэу сэлъытэ, — кьылуагъ спортым чанэу пылгыгъэхэм ащыщэу, непи псауныгъэмкIэ шлуагъэ кьэзытыр псэукIэр нахьышлу кьыхэзыхыгъэу О. Аслъан.

ХэбзэIахьхэм ятынкIэ фэгъэ-кIотэнхэр кьыздэлъытэгъэ рес-публикэ хэбзэгъэуцугъэ Адыгеим щаштагъэу щыпхырашъ. ГушIэм пает, ащ ишлуагъэкIэ динлэж организациехэм транспортымкIэ хэбзэIахьхэр амытынхэу фиты-ныгъэ яI. Мы льэныкьомкIэ фэгъэкIотэнхэр зилэхэм яспискэ нахьыбэ кьэзышIырэ гъэтэрэзы-жыныхэр транспортым пает хэб-зэIахьхэм афэгъэхыгъэ зако-ным фашыгъэх. Ащ ыпэкIэ хэушъафыкIыгъэ дзэ операцие-м хэлэжэхэрэм транспортым пает хэбзэIахьхэр амытынхэм фэгъэхыгъэ зэхьокIыныгъэхэр мыщ фэхьугъэх.

ХэбзэIахьхэмкIэ Федеральнэ кьулыкъум и ГъэлорышIапIэу АР-м щылэм кьызэрэщылъагъэмкIэ, федеральнэ ыкIи республикэ хэбзэгъэуцугъэу кIуачIэ зилэхэм адиштэу фэгъэкIотэнхэр агъэп-сых. Цыфхэм фитыныгъэу ялэ-хэр икьоу алыгъэлэсыгъэнхэм ГъэлорышIапIэм испециалистхэр дэлажэх.

Мы ильэсым пыкIыгъэ уах-тэм ащ епхыгъэу лъэлу тхылъи 169-рэ къалэкIэхьагъ. Ар 2022-м къатыгъэм нахь 30-кIэ нахьыб. Цыфхэм нахь чанэу фэгъэ-кIотэнхэр агъэфедэ зэрэхьугъэр ащ кьеушыхьаты. Ау мыщ дэ-жыым хэбзэIахьхэр игъом къатынхэр шокI зимылэ Iофэу зэрэщытыр, ащ бюджетим игъэпсынкIэ мэхьанэ зэрилэр кьышыхагъэщыгъ.

Залухыгъэ кьэбаргыгъэлэс амалхэр.

Тильэхъан илхъужъхэр

«Лыхъужъэу къэхъухэрэп, лыхъужъ мэхъух!»

Хэушъафыкыгъэ дзэ операцием лыхъужъныгъэ цызэрихъэзэ фэхыгъэ тичыплэгъоу Евгений Струниным зыщеджэгъэ гимназиу N 22-м тыгуасэ мыжъобгъу кышчыфызэуахыгъ.

Ащ фэгъэхьыгъэ лф-тхъабзэм цыфыбэ къе-клолагъ: шьолпыр фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм ипашэ игуадзэу Джарымэ Еленэ, къээзкъ обществэ зэфэшъафхэм ялыклогхэр, фэхыгъэ лыхъужъым янэу Наталье, илахыплхэр, иныбджэгъухэр, клэлэеджаклогхэр, къэбар жьугъэм иамалхэр.

лофтхъабзэр кызылуи-хыгъ еджаплэм ипашэу Ирина Андреевам.

— Непэрэ лофтхъабзэу зэхэтцагъэр шьаохэм я Мафэ зэрэтефагъэм мэхъанэ и. Зыпсэ зыгъэты-лыгъэ Жене янэу Наталья тилофшлэгъугъ. Ащ фэдэ клэлэ зэриплугъэмкӀэ шьа-щэ фэтэшлы. Тиеджаплэ щеджэгъэ клэлэ зэрэчлэ-тынагъэр гухэкӀышху, ащ ишлэжъ тыгухэм ары-лышты. ДзэкӀолым имы-жъобгъу мафэ къэс зыпэ-гъушты клэлэеджаклогхэм ар щысэшлы афэхъуным, къэралыгъом ипатриот шыпкъэ хъунхэм тыщэгъ-гъы, — хигъэунафыкыгъ Ирина Виталий ыпхъум.

А. Лаутенцлер.

Мыжъобгъур кызыфы-зэуахыгъэм янэ кызы-рилуагъэмкӀэ, уильфыгъэ икӀэ утэхъаным нахъ кын-щылэп. Иклэлэ ишлэжъ зы-щеджэгъэ еджаплэм зэрэ-цагъэлъэплагъэмкӀэ зэрэ-фэразэр кыыхигъэщыгъ.

Къээзкъ обществэ зэфэшъафхэм ялыклогхэр лофтхъабзэм кышыгыуш-лагъэх. Ахэм зэрэхагъэу-нэфыкыгъэмкӀэ, лыхъу-жъэу къэхъухэрэп, лыхъужъ мэхъух. Ахэм яса-тыр Евгений изекӀуакӀэ

зыхитхэн ылъэкӀыгъ. Апэрэ гуфаклогхэм ахэтэу Хэгъэгур кыыхъумэнэу хэушъафыкыгъэ дзэ операцием кӀуагъэ.

Гушылэр лыгъэкӀотагъ фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм иреспубликэ къутамэ ипашэ игуадзэу Джарымэ Еленэ.

— Хэгъэгум ищынэгъон-чъагъэ фэбанзэ фэхыгъэ лыхъужъым ишлэжъ гъэ-лӀэлӀэгъэнымкӀэ мэхъанэ зилэ лофтхъабзэм клэщакӀо

фэхыгъэ пстэуми фондым ыцӀэкӀэ «тхъашъуегъэпсэу» шьосэу. ЗикӀалэ хэкӀодэ-гъэ ным шьащэ фэтэ-шы, ащ фэдэ клэлэ зэ-риплугъэмкӀэ «тхъауегъэ-псэу» есэу. Мамырны-гъэ щылакӀэр къэзыушъу-мзэ, зыпсэ зыгъэты-лыгъэ Евгений егъаши-тчыгушшэщтэп, — хигъэунафыкыгъ Джарымэ Еленэ.

Лыхъужъым ищылэныгъэ гъогу

Евгений Струниныр 1978-рэ илэсым жьоны-

гъуакӀэм и 5-м къэхъугъ. Езгъэджагъэхэм кызы-ралуагъэмкӀэ, цыфышлугъ, лӀпылэгъу зищыкӀагъэм блэкӀыштыгъэп, ныбджэ-гъуныгъэр ыгъэлъапӀэ-щтыгъ. Я 11-рэ классыр кызыеухым, Адыгэ къэ-ралыгъо университетым итарихъ факультет члэ-хъагъ. Клэлэ ныбжыкӀэр къээзкъыгъ. Хэушъа-фыкыгъэ дзэ операциер зырагъажъэм апэрэ гуфа-клоу республикэм икӀы-гъэхэм Жене ахэтыгъ. Харьковскэ хэкум щыкло-гъэ зэпэуцужъхэм ащыщ идзэ пшъэрлыхэр цигъэ-цакӀэхэзэ, икӀыгъэ илӀэ-сым жьоныгъуакӀэм и 3-м

хэкӀодагъ. УФ-м и Прези-дент иунашъокӀэ щымы-лӀжыым Лыхъужъныгъэм иорден ыкӀи Урысыем икӀээзкъ-дзэкӀолӀхэм я Союз итхъаматэ иунашъо-кӀэ къащэу «За верность Долгу» зыфилорэр кыфа-гъэшъошагъэх.

Гимназием икӀэлэеджа-клогхэм мыжъобгъур кы-зэуахыгъ. Лофтхъабзэм хэлэжъагъэхэр зидзэ пшъэрлы зыгъэцакӀэзэ фэхыгъэ лыхъужъым зы-такыкӀэ фэшъыгуагъэх, мыжъобгъум къэгъагъэхэр клэралъагъэх.

ЮШЫНЭ Сусан.

ТымакӀэхэр фэтэжъугъэтых

АР-м и ЛӀэпкӀ те-атрэу Цэй Ибра-хымэ ыцӀэ зыхъы-рэр шлухъафтынэу «Звезда театралэ» зыфилорэм икӀыдэ-хын хэлэжъэ.

«ЛӀэпкӀ театрэ анахъ дэгъу» зыфилорэ лӀэны-къомкӀэ пэрытныгъэр зы-лыгъ театрищымэ АР-м и ЛӀэпкӀ театрэ ахэфагъ. Инэкъокъогъухэр респу-бликэу Карелием и ЛӀэпкӀ театрэ Татарстан итеат-рэу Камала ыцӀэ зыхъы-рэмрэ. Къэнагъэр ахэм

макӀэу афатырэм елыты-гъэу чыплӀэхэр агъэнэфэн-хэр ары. АР-м итеатральнэ зэхэхэ ипресс-къулыкӀу кызырипорэмкӀэ, ахэри театрэ лӀэшых. Лофшлэгъу илӀэсишл пчъагъэхэр кы-зэранэкӀыгъэх, творческэ гъоу бай къакӀугъ, къэра-лыгъо щытхъуцӀэхэр мызэу, мытӀоу къалэжыгъэх.

Кыыхэгъэщыгъэн фае, «ЛӀэпкӀ театрэ анахъ дэгъу» зыфилорэ лӀэныкӀор загъэнэфагъэр бэшлагъэп. ИлӀэскӀэ узекӀлӀэбэжъмэ зэнэкъокъум хагъэхъагъ. Ащ хэлэжъэн зыпӀэкӀхэрэр тарихъ бай зилэ ЛӀэпкӀ

театрэхэу, лӀэпкӀ культу-рэм ыкӀи искусствэм зыцӀэ щылугъэхэу, шэн-хабзэхэр къэзыушъумэхэрэр ары. Ахэм яз АР-м и ЛӀэпкӀ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцӀэ зыхъырэр. Ащ зыма-кӀэ фэзыты зышлоигъохэм шэкӀогъум и 30-м нэс уахъ-тэ я. Ар зэрэшъушлышты шыкӀлэр АР-м итеатральнэ зэхэхэ ихъытыу нэкӀубгъо ижъугъотэщт. Зэфэхы-сыжъхэр тыгъэгъазэм и 4-м къэнэфэщтых. Ащ фэ-гъэхыгъэ мэфӀкӀ зэхэхэ театрэу Вахтанговым ыцӀэ зыхъырэм щыклошты.

АНЦОКЪО Ирин.

АР-м итеатральнэ зэхэхэ ижъагъыш.

Адыгеим апэрэу щызэхэщэщт

Шэклогум и 22-м кышчыгъэжъа-гъэу и 26-м нэс дунэе проектэу «Кавказский диалог-2023» зыфи-лорэр апэрэу МыекӀуанэ щызэхэ-щэщт.

ИлӀэс къэс рагъэкӀокӀырэ проектым ишлэ-ныгъэ-егъэджен программэ Урысыем ыкӀи лӀкӀыб благъэм къарыкыгъэ хъакӀэхэр хэ-лэжъэщтых. Мы илӀэсым зытегушылӀэнхэу

агъэнэфагъэр «Кавказ во времена мировой и региональной турбулентности» зыцӀэр ары.

Дунэе политикэм ыкӀи зэфыштыкӀэхэм ялофыгъохэм япхыгъэу яшлӀшхэмкӀэ зэхъ-жыынхэм «Кавказский диалог» зыфилорэ шлэныгъэ-егъэджен программэр фӀлорышлэ. Проектым мурад шьахъау илэр ныбжыкӀэ специалистхэм апае зэдэгъушылӀэгъу площад-кэхэр гъэпсыгъэнхэр ары.

ЗэдэгъушылӀэгъу шыкӀэм тетэу рекӀокӀышты лофтхъабзэм кыдыхэлъытагъэх лекциехэр,

лӀэнэ хъураехэр, зэдэгъушылӀэгъухэр, нэмыкӀхэ-ри. Экспертхэу конференцием кышыгыушылэ-щтых дунэе зэфыштыкӀэхэмкӀэ шлэныгъэлэжъ-хэр, зэляшлэр политологхэр, тарихълэжъхэр ыкӀи общественнэ организациехэм ялыклогхэр. Программэм хахъэу хъакӀэхэм тишъолпыр ичӀыплэ дахэхэр арагъэлъэгъуштых.

лофтхъабзэм икӀэщакӀох Адыгэ къэралыгъо университетыр, Горчаковым ыцӀэ зыхъырэ Фондыр, Адыгеим играждан обществэ лӀ-пылэгъу фэхыгъэнымкӀэ и Ресурснэ гупчэ.

ГЪЭТЭРЭЗЫЖЫЫН

Шэклогум и 22-м кыдыкыгъэ «Адыгэ макъэм» ия 7-рэ нэ-кӀубгъо ит тхыгъэу Лыбзыу Аслъан фэ-гъэхыгъэм хэукъоны-гъэ хэхъухъагъ — Лы-бзыу Аслъан Адыге-имрэ Къэрэщэе-Щэр-джэс республикэмрэ язаслуженнэ артист.

Егъэджекю-гъэсакюм и Ильэс

НыбжыккӀэхэм ящысӀетехыпӀ

КӀэлӀегъэджӀ сӀнӀхъатыр анахь уасӀ зыфашӀхӀэрэм ащыщ. УФ-м и ПрезидентӀу Владимир ПутинӀм мы ильӀсыр егъэджекю-гъэсакюм и ИльӀсӀу зӀригъӀнӀфагъӀм ар джыри зӀ кӀеушыхъаты.

НыбжыккӀэхӀр щыӀӀныгъӀм хӀӀпӀӀнхӀм, ахӀм шӀӀныгъӀ куухӀр ябгъӀгъотынхӀм афӀшӀ лӀпӀӀӀсӀныгъӀшхӀм пхӀӀын фае. Ащ фӀдӀ кӀӀлӀегъӀадж нӀпӀ зигугъу кӀӀтшӀыщтыр. ТӀхъутӀмыкӀое районӀмкӀӀ КозӀт гурыт еджапӀӀу N 10-м ильӀс 30 хъугъӀ ищытхъу аригъӀӀӀзӀ КӀӀныбӀ ИрӀнӀ лӀф зыщишӀӀӀрӀр.

кӀагурыбгъӀӀон фае. ШӀӀныгъӀм игъӀсӀу гъӀсӀныгъӀ яӀӀным фӀпӀӀнхӀ, цыфыгъӀ ахӀӀӀу, нахъыжхӀм шхъӀкӀафӀ афӀшӀӀу гъӀсӀнхӀ фае, — еӀо тигущы-лӀгъу.

КӀӀныбӀ ИрӀнӀ мы еджапӀӀм ильӀс 30 тыригъӀӀодагъ, а уахътӀм кыкӀӀӀӀ бӀдӀд кыдӀхъугъӀр. ЕпӀӀжыӀн имыщы-

биологиери, химиери кыӀных, зӀкӀӀми ар зӀрифӀшӀуашӀу афӀзукӀӀчырӀп, ау зыщыӀӀныгъӀӀӀ ар кызыфӀфӀеджыщтыхӀм якӀӀсӀу зӀрагъӀшӀ, — еӀо тигущы-лӀгъу.

КӀӀныбӀ ИрӀнӀ ригъӀджагъӀхӀм щыӀӀ-ныгъӀм чыпӀӀ гъӀнӀфагъӀ щызыубы-тыгъу кӀахӀкыгъӀр макӀӀп. МедициӀнӀм епхыгъӀ сӀнӀхъатхӀр зӀрагъӀгъотыгъӀх, биологиӀмкӀӀ, химиӀмкӀӀ кӀӀлӀегъӀаджӀ, пӀщӀ хъугъӀхӀри ахӀтых. Адыгеим имызакъоу нӀмыкӀ шӀӀӀырхӀми ахӀр нӀпӀ ащӀпсӀу. Я 9-рӀ классым ыуж чӀӀкыгъӀ кӀӀлӀӀу бӀмышӀӀу гурыт еджапӀӀм кӀӀӀӀуагъӀм кырилуагъӀр игуапӀ зӀрӀхъугъӀр кытилуагъ. ИшӀӀныгъӀхӀмкӀӀ ар кӀахӀщыщтыгъ, зыщӀеджӀгъӀ гурыт еджапӀӀм, езгъӀеджӀгъӀ кӀӀлӀегъӀаджӀхӀм кӀаӀӀупчӀагъ ыкӀи кӀӀоджӀ псӀӀпӀм дӀт еджапӀӀр кызыриухыгъӀр зызӀхахым агъӀшӀӀгъуагъ. ИлофшӀӀнӀкӀӀ ар анахь лӀапӀӀу елӀытӀ, ригъӀджагъӀхӀм ягъӀхъагъӀхӀм аргъушхӀо.

НӀпӀ гурыт еджапӀӀм ипӀщӀу ШхъӀа-плъӀкӀо Альберт икӀӀлӀеджӀкӀӀо анахь чанхӀм ащыщыгъ. ГъӀхъагъӀхӀр зӀри-лӀщтхӀр ицӀыкӀугъӀм кыщӀегъӀжагъӀу кызырӀхъӀщыщтыгъӀр тигущы-лӀгъу кӀеӀо. Ащ пӀщӀӀ анахь дӀгъу зыфилӀӀрӀ щытхъуцӀӀр кызырӀфагъӀшӀошагъӀм ИрӀнӀ щыгушӀулыкыгъ. АпӀрӀ мафӀу зытӀхъагъӀм кыщӀегъӀжагъӀу зӀгӀтхъу лӀф зӀдӀшӀӀ.

— Предметыр кӀӀсӀуатӀ зыхъукӀӀ

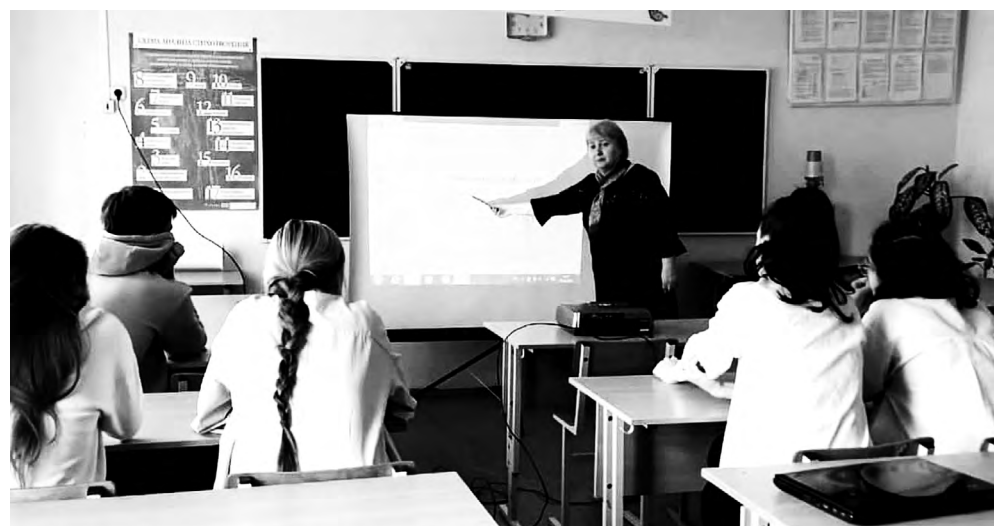
кӀӀлӀӀцыкӀлӀхӀм анӀхӀр кысӀӀплӀынхӀ фае, джӀщ дӀжыӀм кӀафӀсӀӀотагъӀр кӀазӀрӀегурылуагъӀр, зӀрашӀӀгъӀ-шӀӀгъӀоныгъӀр сӀӀӀӀгъу, сӀӀофшӀӀн гуахъо хӀсӀӀгъуатӀ. НӀпӀ лӀф пшӀӀщтӀу, кӀӀлӀӀцыкӀлӀхӀм шӀӀӀныгъӀ ябгъӀгъо-тыщтыӀмӀ ищыкӀагъӀр зӀкӀӀ тӀӀ. Джы видеоурокхӀр, лӀӀтегъӀуцӀӀхӀр зӀхӀтӀӀӀхӀ, интерактивнӀ дӀоскӀр дгъӀфӀедӀзӀ егъӀдӀжӀн сыхъатхӀр нахь гъӀшӀӀгъӀонӀу тӀшӀых, — еӀо кӀӀлӀегъӀаджӀм.

НӀпӀрӀ мафӀм биологиӀмкӀӀ ыкӀи химиӀмкӀӀ зӀрӀкӀӀлӀегъӀаджӀм имызакъоу методическӀ лӀфшӀӀӀныӀмкӀӀ пӀщӀм игуадз. ИльӀс зӀкӀӀлӀыкӀӀхӀм опытӀу зӀригъӀгъотыгъӀр джы ныбжыккӀӀхӀм альӀегъӀӀӀсы, лӀпылӀгъу афӀхъу, гъогу занкӀӀм тырӀщӀх. КозӀт гурыт еджапӀӀм кӀӀлӀегъӀаджӀ ныбжыккӀӀ 6 кылухъагъ, ахӀм ахӀтых ежӀ ригъӀджагъӀхӀри. ДжӀщ фӀдӀу естествонӀнӀ-научнӀ объединениӀм ипӀщӀу аужырӀ ильӀсхӀм лӀф ешӀӀ.

ТворческӀ гупшысакӀӀ, екӀӀӀлӀӀкӀӀ гъӀнӀфагъӀ зыгъӀфӀедӀхӀрӀм КӀӀныбӀ ИрӀнӀ ащыщ, ыгурӀ ыпсӀрӀ хӀӀӀу илофшӀӀн егъӀцакӀӀ. КӀӀлӀегъӀаджӀ сӀнӀхъатыӀм ищыӀӀныгъӀ зӀрӀрипхыгъӀм рыкӀӀгъоужӀу кыхӀкыгъӀп, ау меди-цинӀм джыри лӀӀшӀу фӀщӀагъ, ригъӀджа-гъӀхӀм ащ епхыгъӀ сӀнӀхъатыр кызы-хахыкӀӀ игуапӀ мӀхъу. ШӀӀныгъӀ зӀри-гъӀгъотыгъӀхӀм ягъӀхъагъӀхӀм аргъушхӀо.

ДЕЛӀКӀО Анет.

СурӀтхӀр: лӀшӀынӀ АспӀан.

ИцӀыкӀлӀугъӀм кыщӀегъӀжагъӀу ищыӀӀ-ныгъӀ гъогу медициӀнӀм рипхыӀу фӀягъ нахь мышӀӀми, кӀӀлӀӀцыкӀлӀхӀм шӀӀӀӀгъуныгъӀу афырилӀр нахь шхъӀаӀ хъугъӀ. МедициӀнӀ колледжыр кызыеухым АдыгӀ кӀӀлӀегъӀаджӀ институтым естество-знаниӀмкӀӀ ифакультет чӀӀхъагъ, биологиӀмкӀӀ ыкӀи химиӀмкӀӀ кӀӀлӀегъӀаджӀ сӀнӀхъатыр зӀригъӀгъотыгъ. ИлофшӀӀн ИӀнӀм дӀт гурыт еджапӀӀу N 6-м щыри-гъӀжӀгъагъ, ильӀсӀищӀ ащ лӀф щышӀагъу унагъо ихъагъ, кӀуаджӀу КозӀт кӀӀжыгъӀ ыкӀи ащ дӀт еджапӀӀм лӀхъагъ.

— КӀӀлӀегъӀаджӀ лӀфшӀӀныр кызы-рыкӀӀп, о шӀӀныгъӀ уӀӀӀ закъӀӀӀ икӀу-рӀп, ар кӀӀлӀеджӀаӀхӀм альӀыбгъӀӀӀсын,

кӀагъу укӀӀлӀегъӀаджӀныр, еджапӀӀм урипӀӀӀныр зыфӀдӀ лӀфшӀӀныр дӀгъу дӀдӀу ешӀӀ.

— УилофшӀӀн шӀу плъӀгъу зыхъукӀӀ лӀӀгӀпӀӀ инхӀм уанӀсы. КӀӀлӀӀцыкӀлӀхӀм уафӀзӀгъӀн фае. Сабыр рӀхъати, псынкӀи, чани, нахь шхъахи щыӀ, ахӀр зӀкӀӀ зӀфӀбгъӀдӀн фае. Сыд фӀдӀ гумӀкыгъо сӀӀӀми, урокым сызычӀахъу, кӀӀлӀӀцыкӀлӀхӀм гущыӀӀгъу сазыфӀхъукӀӀ зӀкӀӀ сӀӀӀгъупшӀ. КӀӀлӀеджӀаӀхӀм яшӀӀныгъӀхӀм зӀрахӀзгъӀхъоштыӀм, дахӀкӀӀ ахӀр нӀмыкӀхӀм кӀазӀра-хӀзгъӀщыщтыхӀм сыпылӀ. АхӀм шхъӀ-кӀафӀ кыпфашӀы зыхъукӀӀ уипредмети шӀу альӀгъушты, зӀрагъӀшӀӀщт. ШыпкӀӀ,

УахътӀм диштӀрӀ кӀӀлӀегъӀадж

ШхъӀӀкӀафӀ ин зыфашӀӀу Даур ЖанетӀ ХъатыгъужыкӀое гурыт еджапӀӀу ХъаткӀо АхӀмӀд ыцӀӀ зыхырӀм икӀӀлӀегъӀаджӀ пӀрыт. ИльӀс 33-рӀ хъугъӀ ар мы сӀнӀхъатыӀм рӀлажӀӀ.

ЖанетӀ АдыгӀ кӀӀлӀегъӀаджӀ колледжӀу Андырхъо Хъусен ыцӀӀ зыхырӀр, ащ ыуж АдыгӀ кӀӀралыгъо университетыр кылухыгъӀх.

ИлофшӀӀн зӀрифӀшӀуашӀу зӀригъӀӀцакӀӀрӀм кыкӀӀлӀыкӀӀоу Даур ЖанетӀ щытхъуцӀӀхӀр, тын зӀфӀшӀхъафхӀр кыфӀагъӀ-шӀошагъӀх. ЖанетӀ интернет-сайтхӀм нӀкӀубгъоӀхӀр ащырилӀх, ахӀм илофшӀагъӀхӀр, иурокхӀм ащигъӀфӀедӀрӀ слайд-лӀӀте-гъӀуцӀӀхӀр кӀӀарегъӀахъӀх, кӀӀлӀ-егъӀаджӀ интернет сообществӀм илофшӀӀн чанӀу хӀлажӀӀ. Ар нӀпӀрӀ мафӀм диштӀрӀ кӀӀ-лӀегъӀадж. Мы мафӀхӀм кӀӀ-лӀегъӀаджӀ пӀрытым дӀжӀ

тыщылагъ, ащ тиупчӀӀхӀр фӀд-гъӀзагъӀх.

— УахътӀм диштӀрӀ кӀӀлӀегъӀаджӀр нӀпӀ сыд фӀдӀ?

— ШӀӀпхъӀаӀхӀм зыщӀте-хъӀхӀрӀ лӀӀхъаным джырӀ кӀӀлӀегъӀаджӀхӀм апашхъӀ пшӀӀӀрылӀыкӀӀхӀр кӀӀуцух. АхӀм яшӀӀныгъӀхӀм ренӀу ахагъахъо, гъӀсӀныгъӀм исистемӀ зӀхъокы-ныгъӀу щыхъухӀрӀм ренӀу альӀплӀӀх. КӀӀлӀеджӀаӀхӀм шӀӀныгъӀхӀр ягъӀгъотыгъӀнхӀм-кӀӀ тӀеджӀапӀӀ лӀфышхӀо егъӀца-кӀӀ, ащкӀӀ шыкӀӀӀ, екӀӀӀлӀӀкӀӀ зӀфӀшӀхъафхӀр тӀгъӀфӀедӀх.

— КӀӀлӀегъӀаджӀмкӀӀ сыда анахь мӀхъанӀ зӀлӀу плы-тӀрӀр?

— СиурокхӀм технологиякӀӀхӀр ащысӀгъӀфӀедӀ кӀӀлӀеджӀаӀхӀм нахь ашӀӀгъӀшӀӀгъӀоныным фӀшӀ. ЕзгъӀаджӀхӀрӀм ащыщхӀр зӀнӀ-кӀӀокъухӀм ахӀлажӀӀх, гъӀхъа-гъӀхӀр ашӀых, щытхъу тхылхӀр кӀафагъӀшӀуашӀх.

ИлофшӀӀнӀкӀӀ ар анахь шхъӀа-лӀу Даур ЖанетӀ елӀытӀ.

— КӀӀлӀегъӀаджӀныр сӀнӀхъат кӀӀодыӀп. УахътӀм диштӀрӀ амалышӀлӀхӀр кызыфагъӀфӀедӀ-хӀзӀ ахӀр лӀжӀӀнхӀ фае. Сабыр шӀу умылӀгъоу укӀӀлӀ-егъӀаджӀн плъӀкыштыӀп, еджапӀӀм чыпӀӀ щыуӀӀӀп, — хигъӀуӀнӀфы-кыгъӀ Даур ЖанетӀ.

ЛӀӀПШЫКӀО Фатим.

Даур ЖанетӀ ихъарзынӀщ.

Музей гъэшлэгъон

Мыекъуапэ – Адыгеим икультурнэ гупч. Республикэм кыхьэрэр апэ кызыуалэрэри кэлэ шхьалэр ары. Непэ ащ цызэбгъэлэгъумэ гъэшлэгъонынэу дэтыр маклэп, бэмышлэу ахэм джыри зы кьахэхьуагъ – клэным имузей Мыекъуапэ кыщызэлуахыгъ.

Мы уц лъэпкъым илъэныкъошлэхэр цыфхэм ягъэшлэгъонь, тарих гъэшлэгъонэу пылхьэр алъыгъэлэсыгъэныр имурадэу общественнэ зэхэхьэу «Туристическая Адыгея» зыфилорэм хэтэу Ольга Ивановам музир ыгъэлсыгъ.

«Зеклохэм ябгъэлэгъумэ агъэшлэгъонэу Мыекъуапэ щыбгъэлсымэ хууштым тегупшысэзэ клэным имузей тыгу кьэкыгъ. Ыцлэ изакъоми уинэплэгъу зыфещэ, ащ фэдэ музей шылэн ылъэкыштым агу кьэмыкыгъахэу, зызэхыхькы бэмэ анэгъу упчлэ клэолабгъо: «Ащи музей илэн ылъэкышта?» ало. Ылъэкышт, сыда плэмэ, теническэ клэным икьэгъэкын тишюлыр чыплэшхо циубытыгъ. Арыти сегупшыси, мы уцым итарихь кызылотыкырэ музей дгъэлсымэ хуунэу слытагъэ», — ело О. Ивановам.

Музир непэ игъогупэ тет нылэп, арышъ кыщыгъэлэгъогъэ пкыгъохэм язэмылэужыгъуагъэклэ илъэсыбэ тарихь зыпыл музейхэм янэкъокъун ылъэкыштэп. Джырэ уахьтэм ащ игъэбаин дэлажьэх нылэп, ау «гъэшлэгъона?» плэмэ, теубытагъэу «ары». Ар нэмык музейхэм ахэзыушъхьафыкырэ кыщыгъэлэгъуагъэхэм уателэбэн, ащышхэм ялэшлугъакыи ууплэкун зэрэплэкыштыр ары. Ахэм язык АР-м и Лъэпкъ музей ихьарзынэщ кыхьэхыгъэ сурэтхэр, техническэ клэным хэшлыкыгъэ пкыгъохэр, шэкхэр, шыгъынхэр, клэпсэхэр, гъомылапхьэхэр. А пстэумэ зеклозещэу Маргарита Бабином кылотэрэ кьэбархэр акыгъужьык.

«Непэ Урысыем иль хэбзэгъэуцугъэмкы цыфыр зэлызгъэхьэрэ лахьэу уцым хэпыр изыпланэ нахь маклэмэ, мэкъумэщ хызмэтшлэпэм клэпыр кыгъэкы хуушт. Непэ ащ фэдэу блэжымэ хуунэу клэп

лъэпкъ 31-рэ шы. Адыгеим кышлагъэкырэ лъэпкъыр иуцыпкъ шхьац залэм фэдэу цунтхэгъэным тегъэпсыхьагъ. Мары мы клэпсэу шюльэгъугъэхэр ащ хэшлыкыгъэх. Мы продукциер кыдэзыгъэкырэ шлагатнэ-клэпсэш хызмэтшлэпэ инэу 1960-рэ илъэсхэм Мыекъуапэ шагъэпсыгъэр ары. Ащ нэбгырэ миным нахьыбэ шылажьэщтыгъ. Ахэр Іэрыфэгъоу Іофшлэпэм еклолэнхэм фэш троллейбусхэм афытегъэпсыхьэгъэ электричествэ

рыкыуапэхэр хызмэтшлэпэм нэс рашэлэгъагъэх. Джы кызынэсыгъэми ащ Іоф ешлэ, ау нахь гъэмэклагъэу», — кьафелуатэ зеклохэм Маргарита Бабином.

Совет хабзэм илъэхъан техническэ клэным икьэгъэкын кьэралыгъом мэхьанэшхо щыратыгъ. Клэпыр зыщырапхьэрэр чыгу гектар миллионим нэсыгъыгъ. Ащ уасэ зэрэфашырэм ишыхьат лъэпкъ хызмэтым игъэхьагъэхэм якъэгъэлэгъуапэу Москва дэтым ифонтан тешыхьэгъэ лэжыгъэхэм клэп куашэр зэрэхэтыр.

«А лъэхъаным Шэуджэн ыкы Кошхьэблэ районхэм клэпыр игъэклотыгъэу кьацагъэкыштыгъ. Хьарзынэщым кыхьэнэгъэ тхыгъэхэм кьахэхыгъэ кьэбарымкы Еджэркыуае щыц Дэгужьы Кунацэ ащ иугъоинкы пэрытыцлэр фагъэшшошэгъагъ. Уцым илухыжыгъом, пшъэрлыгъу кыфагъэуцугъэм шлоккыу зипэщэ купым клэпыр илухыжыгъагъ», — кьелуатэ зеклозещэм.

Непэ техническэ клэным ятлонэрэ псэ кыпыкыжыгъэу алыгъэ. Ащ икьэгъэкын Урысыем зыщыжыжы. Клэп лэжыным хыхьэ егъэшлэгъэнымкы Ассоциацием кызыритыркы, ар кызыцагъэкырэ хэхьуагъ. Чыгу гектар мин 13 хууштыгъэмэ, джы гектар мин 20-м нэсыгъ. Мы культурэм фэгъэзэгъэ хызмэтшлэпблэу кьэралыгъом итым Адыгеим иери ахэт.

«Шыпкъэ, тызэсэгъэ музейхэм афэдэп мы тыкыздэкыуагъэр. Ямышыкы, ау гъэшлэгъоны. Тэ клэным икьэбар зэрэзэхьыгъэр фэшхьаф. Мыщ фэдиз шлуагъэ пылэу тшлагъэп, ащ фэдизыр хашыкыи сегуцэфагъэп. Арышъ, хьаулыеу тыкэкыуагъэп. Тыгу рыхыгъ», — кьыддэгъуащ ишлэшхэмкы Пшызэ шюлыр кыкыгъэ зеклоу Снежана Гранко.

Экскурсии ужым клэп уц щаимрэккы ащ хэшлыкыгъэ хьаджыгъэккы апшэгъэ хьакурыжэмрэккы ахэр ахьэклагъэх.

АНЦОКЪО Ирин.

Нахь Іэрыфэгъу афэхьушт

Студентхэм ядокументхэр зэрэхьанхэмкы джы амалыкыхэр шылэх. 2024-рэ илъэсым кыщегъэжыгъэу электроннэ зачетнэ тхыльхэм, студенческэ билетхэм ыкы зэреджэхэрэр кьэзыушыхьатрэ нэмыкы тхьапэхэм якъэбар кьэралыгъо фэлэ-фашлэхэм япортал арытышт.

Мыщ епхыгъэ проект Урысые Федерацием цифрэмкы и Министерствэ ипортал кырагъэхьагъ. Зэралытэрэмкы, электроннэ студенческэ тхылыр 2024-рэ илъэсым кырагъэжэщт. Онлайн шыкыкы кызыфагъэфедэзэ джы студентхэр зэреджэхэрэм уасэу кьафашырэр альэгъушт, тхьапэхэр кызыдырамыхьахьэху фэгъэклотэнэу ялэхэр кызыфагъэфедэн альэкышт.

Урысые гъэзетым кызыритыркы, бакалавриатым, специалитетым, магистратурэм, ординатурэм ыкы аспирантурэм ачлэс студентхэм мы шыкыкы кызыфагъэфедэн альэкышт.

Зэрагъэнафэрэмкы, электроннэ документыр кызыфагъэфедэзэ мэшлукум, электричкэм, кьэлэ транспортым фэгъэклотэнхэр ялэху билетхэр кьацэ-фынхэ альэкышт.

УФ-м цифрэмкы и Министерствэ кызыритыркы, электроннэ студенческэ тхылым тхьапэм тетыр зэблихьуштэп, ныбжыкыкы тлур кызыфагъэфедэн амал ялэшт.

2025-рэ илъэсым шылэ мазэм и 1-м кьэралыгъо фэлэ-фашлэхэм арыт паспортыр бгъэфедэзэ хьаклэхэм уацлэ-тысхьан, Іэзэлэхэм ыкы симэдэжэхэм ащыбгъэфедэн плэкышт. Цыфым

исурэт ыкы QR-кодыр ябгъэлэгъумэ икыушт.

Амалыкыу ялэщтым еплыкыу фыря-лэмкы студентхэм гушыгъу тафэхьугъ.

Самира, Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым щеджэ:

— Мыщ фэдэ приложениихэр сыгу рыхьэу сэгъэфедэх. Джы тхьапэхэри кьэтымыхьахьэху электроннэ шыкыкы тет амалыр дгъэфедэн зэрэплэкыштыр зызэхэсэхым сигуапэ хуыгъэ, сыда плэмэ ар бэккы нахь гупсэф. Ахэр кыпшыгъупшэхуи мэхьу. Джы зэккы телефоним тетышт.

Амир, Адыгэ кьэралыгъо университетым истудент.

— Электроннэ шыкыкы тетэу тхыльхэр дгъэфедэнхэ зэрэплэкыштыр нахь лэшлэх. Анахьэу ушэтынхэр кызыжыжэхьагъэ зачетнэ тхылыр кьепхьахьыныр шлогу-мэкыгъу, сыда плэмэ ар кыпшыгъупшэн, зыгорэм кытебнэн плэкышт.

Зыгъэхьазырыгъэр ДЕЛЭКЪО Анет.

Футбол

Ешлэгъур гъэшлэгъонышт

Адыгеим и Лышхъэ ишлухафтын зэрыль зэнэкьокъум теклоныгъэр кыщидэзыхыштыр я 8-рэ турым кыдыхэлъытэгъэ ешлэгъоу зэклахъэгъагъэм кышынэфэщэт.

Мыщ «Адыгкьалэрэ» «Урожаимрэ» щызэлуклэштхы.

Я 18-рэ турым зэнэкьокъум апэрэ чыплэр кыщидэзыхыгъэр кышынэфэн ылъэклыштыгъ. Апэрэ чыплэхэм ащыт «Урожаимрэ» «Кавказимрэ» поселкэу Тульскэм щызэдешлагъэх. Пчъагъэр зэфэдизэу зэлуклэгъур зауhyк-клэ, теклоныгъэр кыдэзыхыштыр джыри кьэнэфэщтыгъэл, арэуштэуи хьугъэ. Я 12-рэ такыкым хьаклэхэм якомандэ хэт Давид Жирновым пчъагъэр кызэлуйхыгъ. Ау «Урожаим» ифутболистхэр ащ кьеззгъыгъэхэп, я 57-рэ ыкли я 70-рэ такыкхэм тлогъогогъо Изгуаор кьэлапчъэм дадзагъ. Ау я 84-рэ такыкым «Кавказым» пчъагъэр зэфэдиз ышыгъ – 2:2-у

зэлуклэгъур аухыгъ.

Джы «Урожаир» чемпион хъуным пае «Адыгкьалэ» ешлэгъур кышлуиыхын фæе. «Адыгкьалэ» теклоныгъэр кызыдихыклэ е пчъагъэр зэфэдизэу зэлуклэгъур

зауhyк-клэ «Кавказым» апэрэ чыплэр кыдихышты. Ешлэгъур шэклогум и 25-м сыхъатыр 2-м рагъэжэщт.

Зэнэкьокъум яцэнэрэ чыплэр кыщидэзыхыгъэр кьэнэфагъ —

ар командэу «Чэчэнай». Ар Адыгэ кьэралыгъо университетым икомандэ луклагъ, ешлэгъур 1:1-у аухыгъ ыкли ащ ишлуагъэклэ Теуцожь районым ифутболистхэм джэрз медальхэр кьахыгъэх.

Теннис цыклар

Медалиплл кьахыгъ

Мыекъуапэ итеннисистхэм Апшеронскэ районым изэлухыгъэ зэнэкьокъу медалиплл кыщахыгъ.

жык-лэхэр зыгъасэхэрэр Р.С. Бзагор ары.

Шэклогум и 24 – 25-м Адыгэ

Республикэм изэлухыгъэ зэнэкьокъу Мыекъуапэ щыклошт, ащ спортсменхэм зыфагъэхъазыры.

Апшеронскэ, Туапсэ, Лэбалэ, Шытхалэ, Кореновскэ ыкли Мыекъуапэ ялык-лохэр ащ хэлэжъагъэх.

2014-рэ ильэсым кьэхъугъэхэм ыкли ахэм анахык-лэхэм якуп зышаушэтыгъ спорт еджап-лэу С.М. Джэнчатэм ыцлэ зыхыиэрэм зыщызыгъасэхэрэм. Ахэм апэрэ чыплыштыр кыдаыхыгъ. Теклоныгъэр кыфагъэшъошагъ Адам Матюшиным, ятлонэрэ хьугъэ Бзаго Дамир, яцэнэрэ чыплэр кыдихыгъ Эльдар Матюшиным. Джащ фэдэу ильэс 11 зыныбж Артем Вариводиным тыжын медаль кыдихыгъ. Клэлэ ныб-

Зэхэзышагъэр ыкли кыдэзыгъэкырэр:
АР-м лъэпкъ Юфхэм-клэ, Изкыб кьэралхэм ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм адыр-лэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихырэр А4-клэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэк-лэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цык-лунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэк-лэгъэк-ложыхы.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:
УФ-м хъутын Юфхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкли зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэфоры-шлал, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэк-лэмк-ли пчъагъэр
4033
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1961

Хъутыным узчык-лэ-тхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщык-лэ-тхэгъэхэу уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхъалэр
Мэщ-лэжъо С. А.

Редактор шъхъалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэж-лэжъ зыхыиэрэ секретары
Тхьаркьохъо А. Н.